

Roll No. ....

Total Pages: 04

5164-B
M.A. (FINAL) EXAMINATION, 2019
PUBLIC ADMINISTRATION
Paper – IV-B
RURAL LOCAL ADMINISTRATION

Time: Three Hours

Maximum Marks: 100

PART – A (खण्ड – अ)

[Marks: 20]

Answer all questions (50 words each).

All questions carry equal marks.

सभी प्रश्न अनिवार्य हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 50 शब्दों से अधिक न हो।

सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

PART – B (खण्ड – ब)

[Marks: 50]

Answer five questions (250 words each).

Selecting one from each unit. All questions carry equal marks.

प्रत्येक इकाई से एक-एक प्रश्न चुनते हुए, कुल पाँच प्रश्न कीजिए।

प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 250 शब्दों से अधिक न हो।

सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

PART – C (खण्ड – स)

[Marks: 30]

Answer any two questions (300 words each).

All questions carry equal marks.

कोई दो प्रश्न कीजिए। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 300 शब्दों से अधिक न हो।

सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

PART – A / ਖਣਡ – ਅ

Q.1 Answer the following questions -

ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਉਤਤਰ ਦੀਜਿਏ –

(i) Define the concept of Community Development.

ਸਾਮੁਦਾਇਕ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਅਵਧਾਰणਾ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

(ii) Explain the concept of democratic decentralization.

ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਵਿਕੇਨਦ੍ਰੀਕਰਣ ਕੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਕੋ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

(iii) Explain the composition of Zila Sthapana Committee.

ਜਿਲਾ ਸਥਾਪਨਾ ਸਮਿਤਿ ਕੇ ਗਠਨ ਕੋ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

(iv) Explain the composition of Gram Sabha.

ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਕਾ ਗਠਨ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

(v) Write the suggestions of Sadiq Ali Committee for recruitment problems in Panchayati Raj Institutions.

ਪੰਚਾਧਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਓਂ ਮੌਂ ਭਰ੍ਤੀ ਕੀ ਸਮਸਥਾਓਂ ਕੇ ਲਿਏ ਸਾਦਿਕ ਅਲੀ ਸਮਿਤਿ ਕੇ ਸੁਝਾਵ ਲਿਖਿਏ।

(vi) What do you mean by Rajasthan Development Services (RDS)?

ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਕਾਸ ਸੇਵਾ ਸੇ ਆਪ ਕਿਆ ਸਮਝਾਤੇ ਹੋਏ?

(vii) Mention any four sources of revenue of Panchayat Samiti.

ਪੰਚਾਧਤ ਸਮਿਤਿ ਕੇ ਰਾਜਸ਼ਵ ਕੇ ਚਾਰ ਸਤ੍ਰੋਤ ਬਤਾਇਏ।

(viii) Write main problems of Panchayati Raj institution related to finance.

ਪੰਚਾਧਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਓਂ ਸੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿੱਤੀਯ ਸਮਸਥਾਓਂ ਕੋ ਲਿਖਿਏ।

(ix) Mention any four features of rural local administration in U.K.

ਇੰਗਲੈਣਡ ਮੌਂ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸਥਾਨੀਯ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਚਾਰ ਲਕਣਾਂ ਕਾ ਉਲਲੇਖ ਕੀਜਿਏ।

(x) Explain the concept of Village Government in USA.

ਸਾਂਧੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮੇਰਿਕਾ ਮੌਂ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਕੋ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

PART – B / ਖਣਡ – ਬ

UNIT –I/ ਇਕਾਈ – I

- Q.2 Explain the concept of Panchayati Raj State. Give the relationship between Panchayati Raj and Community Development.

ਪੰਚਾਧਰੀ ਰਾਜ ਕੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਸਮਯਾਇਆ, ਸਾਮੁਦਾਇਕ ਵਿਕਾਸ ਤਥਾ ਪੰਚਾਧਰੀ ਰਾਜ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਬਤਾਇਆ।

- Q.3 Critically discuss the role of human factors in Community Development in India.
ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਸਾਮੁਦਾਇਕ ਵਿਕਾਸ ਮੈਂ ਮਾਨਵੀਂ ਤਤਵਾਂ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਰਣਨ ਕੀਤਿਆ।

UNIT –II/ ਇਕਾਈ – II

- Q.4 Discuss the organisation and function of Panchayat Samiti.

ਪੰਚਾਧਰ ਸਮਿਤਿ ਕਾ ਗਠਨ ਏਵਂ ਕਾਰੋਂ ਕਾ ਵਿਵੇਚਨ ਕੀਤਿਆ।

- Q.5 Write short note on recommendations of Ashok Mehta Committee.
ਅਸ਼ੋਕ ਮੇਹਤਾ ਸਮਿਤਿ ਕੀ ਅਨੁਸਾਰਾਓਂ ਪਰ ਸਂਕਿਤ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖਿਆ।

UNIT –III/ ਇਕਾਈ – III

- Q.6 Analyse the role of Vikas Adhikari in Panchayat Samiti.

ਪੰਚਾਧਰ ਸਮਿਤਿ ਮੈਂ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾ ਵਿਸ਼ਲੇ਷ਣ ਕੀਤਿਆ।

- Q.7 Explain the position of village level worker (Gram Sevak) in Gram Panchayat.
ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਧਰ ਮੈਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸ਼ਤਰ ਸੇਵਕ (ਗ੍ਰਾਮ ਸੇਵਕ) ਕੀ ਸਥਿਤੀ ਕੋ ਸਪਣ ਕੀਤਿਆ।

UNIT –IV/ ਇਕਾਈ – IV

- Q.8 Discuss the revenue resources of Village Panchayat.

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਧਰ ਕੇ ਰਾਜਸ਼ਵ ਸਤ੍ਰਤਾਵਾਂ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਤਿਆ।

- Q.9 Explain the functions of Panchayati Raj Development of your state.
ਆਪਕੇ ਰਾਜਾਂ ਕੇ ਪੰਚਾਧਰੀ ਰਾਜ ਵਿਕਾਸ ਕੇ ਕਾਰੋਂ ਕੋ ਸਪਣ ਕੀਤਿਆ।

UNIT –V/ ਇਕਾਈ – V

- Q.10 Write short notes on concept of District Council in U. K.

ਇੰਗਲੈਣਡ ਮੈਂ ਜਿਲਾ ਕਾਊਂਸਿਲ ਕੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਕੋ ਸਂਕਿਤ ਮੈਂ ਲਿਖਿਆ।

- Q.11 Discuss the main features of rural local administration of USA.

ਸਾਂਧੁਕਤ ਰਾਜਾਂ ਅਮੇਰਿਕਾ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸਥਾਨੀਯ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੇ ਮੁਖਾਂ ਲਕਣਾਂ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਤਿਆ।

PART – C / खण्ड – स

Q.12 Elucidate the history of Rural Local Self-Government in India. Do you find a continuity or change in this and state this with reasons.

भारत में ग्रामीण स्थानीय स्वायत्त सरकार के इतिहास की व्याख्या कीजिये। क्या आप इसमें अनवरत धारावाहिक पाते हैं अथवा परिवर्तन, कारण सहित स्पष्ट कीजिये।

Q.13 Describe the organization and function of Zila Parishad.

जिला परिषद का संगठन एवं कार्यों का वर्णन कीजिए।

Q.14 Describe the salient features of Rajasthan Panchayati Raj Act ,1994.

राजस्थान पंचायती राज अधिनियम 1994 की मुख्य विशेषताओं का वर्णन कीजिये।

Q.15 Examine the nature of state control over Panchayati Raj Institutions.

पंचायती राज संस्थाओं पर राज्य के नियंत्रण की प्रकृति की विवेचना कीजिये।

Q.16 Point out the recent trends of rural local government in USA.

संयुक्त राज्य अमेरिका में ग्रामीण स्थानीय सरकार की नवीन प्रवृत्तियों को इंगित कीजिए।
